

Štampanje brošure „Neformalni **POJMOVNIK** o NFO i...“, u okviru projekta *Centar za promociju NFO - II faza "Prelistavanje"*, podržao Pokrajinski sekretarijat za sport i omladinu, Izvršnog veća Autonomne Pokrajine Vojvodine, u okviru realizacije Akcionog plana Politike za mlade u Vojvodini.

Nosilac projekta:

Udruženje građana **Ukrštanje**, Novi Sad, Antona Čehova 28; ukrstanje@eunet.yu

Saradnici na projektu:

Forum Syd - Novi Sad, Maksima Gorkog 42 – vojvodina@forumsyd.org

Omladinski klub - Novi Sad, Žmaj Jovina 4 - nos@neobee.net

neformalni

POJMOVNIK

o neformalnom obrazovanju

... i još nekim manje ili više važnim stvarima ...

Novi Sad, 2006.

Ovaj sasvim kratak *neformalni pojmovnik* je sastavljen za sve one koji su spremni da udovolje svojoj radoznalosti i saznaju šta se krije iza često zagonetnih i još češće nerazumljivih reči i rečenica koje se mogu čuti u toku *EDUKACIJE*, prilikom *FACILITACIJE*, i iznad svega *PARTICIPACIJE* ...

Većina, naizgled nasumice odabranih pojmova, u velikoj meri se odnosi na učenje i obrazovanje, pa i na načine kako se do novih znanja i veština može doći. Kako je civilni, ili - nevladin sektor, već prepoznat kao jedan od najuticajnijih organizatora neformalno-obrazovnih aktivnosti, u pojmovniku se nalaze i neki pojmovi, važni za rad civilnih organizacija, „običnim“ ljudima - korisnicima obuka i drugih programa, često nejasni.

Pojmovnik sadrži neke vrlo službene definicije i citate, ali i poneko krajnje pojednostavljeno tumačenje, opis, pa čak i „nagradne zadatke“. Zato on nije jezički priručnik, niti postoji namera da ga korisnici tako prihvate. Od čitalaca se očekuje da učestvuju, ne samo čitanjem, nego i tako što će sami uneti značenja, opise ili definicije pojedinih pojmova; pa nove pojmove... i nova objašnjenja... (dozvoljeno je i docrtavanje). 😊

Pojmovnik koji je pred vama ne sadrži još nebrojeno mnogo reči i pojmova – njihovih objašnjenja i definicija. To i nije tako važno – postoje drugi pojmovnici, rečnici, leksikoni... Važno je da se **ovaj** koristi. Kao beležnica, rečnik, telefonski imenik... Tako će, nadamo se, poslužiti da kad-tad izazove veću radoznalost, a to već vodi u učenje... dalje je lako...

AKTIVNO UČENJE

Reci mi i ja mogu zaboraviti.
Pokaži mi i ja mogu zapamtiti.
Uključi me i ja ću shvatiti zauvek.

Ben Franklin

PRAVO NA OBRAZOVANJE

Član 26 Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima kaže da svako ima pravo na obrazovanje.

- ❑ Obrazovanje treba da bude besplatno, bar u osnovnim i nižim stupnjevima. Osnovno obrazovanje treba da bude obavezno. Tehničko i stručno obrazovanje treba da bude opšte pristupačno, a više obrazovanje pristupačno na osnovu sposobnosti.
- ❑ Obrazovanje treba da bude usmereno na puni razvitak ljudske ličnosti i na učvršćivanje poštovanja čovekovih prava i ličnih sloboda.
- ❑ Roditelji imaju prvenstveno pravo da biraju vrstu obrazovanja za svoju decu.¹

"BELA KNJIGA O MLADIMA" EVROPSKE UNIJE

Omladinski sektor Evropske komisije je organizovao obiman konsultativni proces u okviru svih zemalja članica sa različitim interesnim grupama koje se tiču mladih ljudi. Kao rezultat je proistekla *BELA KNJIGA O MLADIMA (WHITE PAPER ON YOUTH)* – strateški dokument koji se zalaže:

- ❑ da mladi u većoj meri UČESTVUJU u procesu kreiranja omladinske politike
- ❑ da se uvaži i prizna komplementarnost formalnog, neformalnog i informalnog učenja
- ❑ da se ostvari veće prepoznavanje neformalnog učenja i priznaju kompetencije stečene u okviru omladinskog rada, koji se smatra delom neformalnog obrazovanja.²

FORMALNO OBRAZOVANJE (eng. formal education)

podrazumeva obrazovne procese koji se dešavaju u formalno-obrazovnom sistemu, zakonima propisanom, hijerarhijski strukturisanom (od osnovnih škola do fakulteta), koji vode ka sticanju određenih zvanja i diploma.

¹ <http://www.poverenik.org.yu/>

² <http://www.europa.eu/>

NASTAVNI PLAN I PROGRAM

(izvorno latinska reč dok u engleskom jeziku (curriculum) ima značenje NPP) opis obrazovne aktivnosti koji obuhvata jasno definisane ciljeve, sve sadržaje, metodologije i alate te obrazovne aktivnosti.

OSNOVNA ŠKOLA

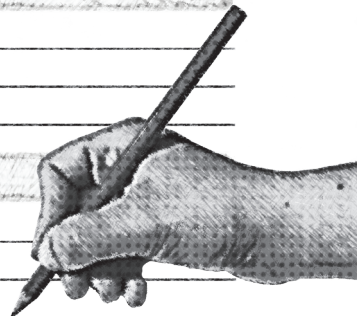
osmogodišnje obrazovanje koje je obavezno za sve, besplatno je i sastoji se od dva ciklusa: prvi ciklus – četvorogodišnje obrazovanje (od prvog do četvrtog razreda), gde nastavu realizuje jedan/a učitelj/ica; drugi ciklus – četvorogodišnje obrazovanje (od petog do osmog razreda) gde nastavu realizuju predmetni/e nastavnici/e.

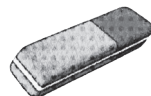
SREDNJA ŠKOLA

srednje obrazovanje se stiče nakon osnovne škole i podrazumeva uopšteno (gimnazije) ili stručno obrazovanje – nije obavezno.

VELIKI ODMOR

FAKULTET

ZANAT

je vrsta delatnosti koja se bavi proizvodnjom, popravkom ili održavanjem nečega. U nekim profesijama, ljudi ovaj termin često koriste da opišu stepen poznavanje svoje profesije, pa novinari često umeju da kažu da su "zanat ispekli" na nekom događaju, u nekoj redakciji... Glumci takođe o svom umeću govore kao o zanatu.

PROFESIJA

Po profesiji smo ono što nam piše u diplomi... a po zanimanju ono što radimo na radnom mestu – tako npr. osoba po profesiji dizajner grafike, može biti trgovac po zanimanju.

ZANIMANJE

ZNANJE

je sve ono što nam ostane kada zaboravimo sve što smo učili. Ilti skup informacija, podataka, iskustava, činjenica itd. koja smo usvojili i kojima aktivno baratamo u svom (svakodnevnom) privatnom ili profesionalnom životu.

VEŠTINA

je sposobnost primene stečenih znanja u praktičnom životu (npr. neko ko zna recept kako se sprema sarma, ne znači i da poseduje kulinarske veštine dovoljno razvijene da ume i da je skuva). Kada pričamo o veštinama kao našim prednostima, pravimo razliku

između **veština za život** - koje nam, poput veštine kuvanja, vožnje bicikla, auta, krečnja... pomažu u rešavanju životnih situacija, i **životnih veština**, poput veštine komunikacije, rešavanja problema, donošenja odluka, rešavanja konflikata... kojima se služimo kako bi nam život bio što kvalitetniji, lepši i uspešniji.

GUMICA ZA BRISANJE

nezaobilazan alat u procesu školovanja, ponekad vredniji od olovke. Postoji čak i u nekim računarskim programima. 😊

BOLONJSKA DEKLARACIJA

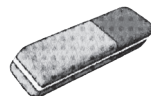
strateški dokument koji je potpisan 19. juna 1999. godine od strane 29 evropskih ministara obrazovanja sa ciljem formiranja zajedničkog evropskog prostora visokog obrazovanja. Trenutno je ovaj dokument potpisalo 45 ministara obrazovanja u Evropi (naša država je potpisnica od 2003. godine).

Bolonjska deklaracija počiva na šest osnovnih principa:

- ☞ usvajanje sistema lako razumljivih i uporedivih diploma,
- ☞ usvajanje dvostepenog sistema studija (Bachelor i Master),
- ☞ uvođenje jedinstvenog evropskog sistema bodova (kredita),
- ☞ promovisanje nesmetanog kretanja studenata i profesora,
- ☞ promovisanje saradnje i obezbeđenju kvaliteta u visokom obrazovanju,
- ☞ promovisanje evropske dimenzije u visokom obrazovanju.

AKREDITACIJA

sistem odobravanja (RADA) obrazovnih institucija i programa u skladu sa politikom za obrazovanje, ciljevima i standardima koje postavljaju tela Vlade zadužena za obrazovanje (npr. Ministarstvo prosvete i sporta).

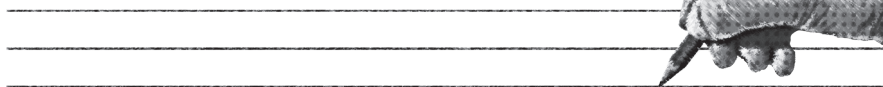

Proces akreditacije uključuje evaluaciju obrazovnih programa, škola, fakulteta, nastavnika i drugih tela u okviru sistema obrazovanja.

OBRAZOVNO OKRUŽENJE

odnosi se na sve što okružuje jednu osobu, a što može biti važno za razvoj i učenje te osobe – PONEKAD I ŽURKE? 😊

ŠTREBANJE – hm, ... 😊

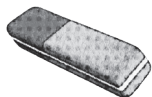

PERMANENTNO OBRAZOVANJE - doživotno obrazovanje

konstantno, celoživotno obrazovanje sa svrhom profesionalnog i ličnog usavršavanja i razvoja. Učenje tokom celog života – postaje jako moderno i „IN“ i kod nas i u svetu – pri tom ima i nekih korisnih efekata. 😊

ZADATAK IZ OBLASTI „Permanentno obrazovanje“

1. Raspitati se kod medicinaru, informatičaru, knjigovođu...
2. Uporediti sa razvojem računarskih programa i igrice, i potrebom da se savladaju.

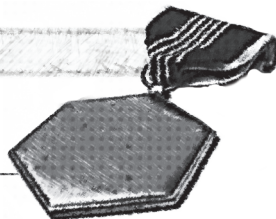
PISMENOST

je sposobnost ispravnog čitanja, pisanja i govora nekog od jezika sveta. Pismenost nam omogućava da pročitamo, čujemo i usvojimo informacije na pravi način, a ne onako kako su ponekad, sa namerom zloupotrebe predstavljene.

KOMPJUTERSKA PISMENOST

NAGRADNO PITANJE:

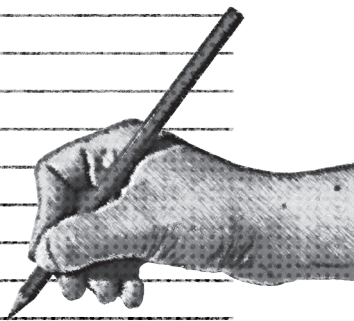
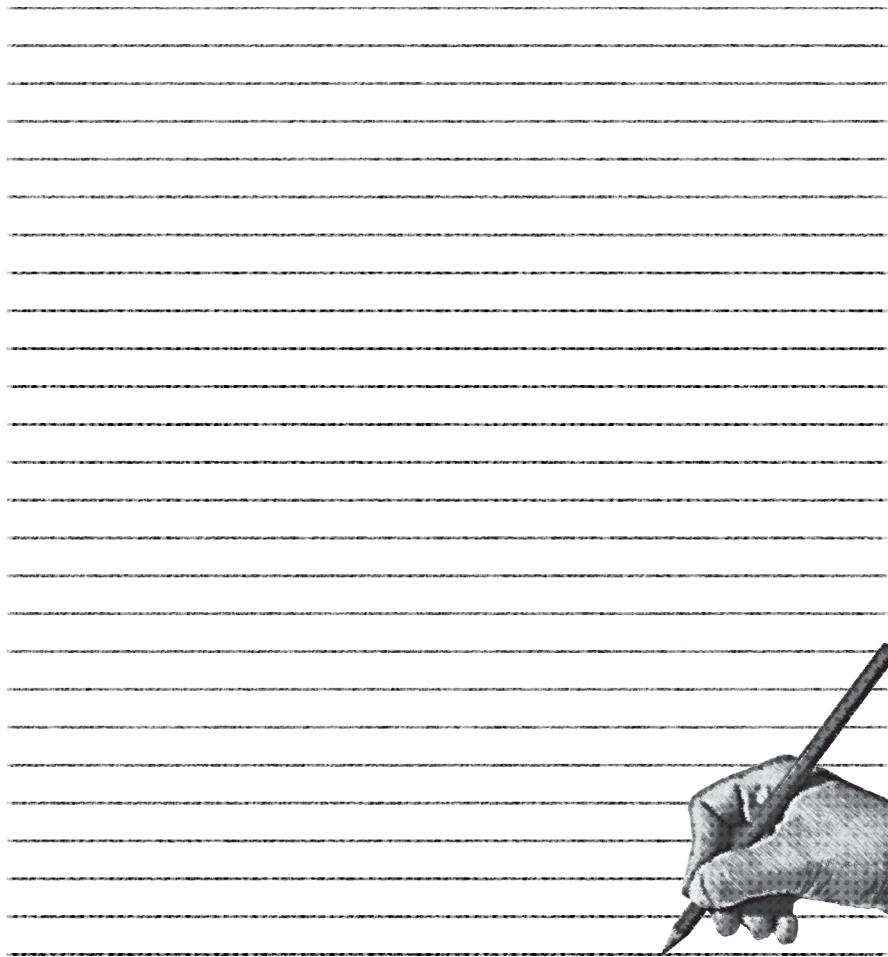
Koliko ima nepismenih ljudi u našoj zemlji?

POJMOVI kojih se mi nismo setili ...

A series of horizontal lines for writing.

CIVILNO DRUŠTVO

društvo ljudi svih uzrasta (građana) spremnih da se na različite načine, u skladu sa svojim interesima i motivima uključe u rešavanje problema – aktivni su roditelji koji podržavaju lokalne klubove prevozeći **svu** decu na takmičenja, na primer; ili mladi koji u svojim mestima ne čekaju da im “neko” organizuje koncert, ili neku drugu vrstu aktivnosti ili zabave, nego to urade sami... Ovakvo angažovanje može biti povremeno, od prilike do prilike, ali često prerasta u stalne aktivnosti – koje se tada, udruživanjem zainteresovanih (pojedinaца/građana) pretvaraju u organizacije civilnog društva – tzv. nevladine organizacije, udruženja građana, organizacije “trećeg sektora”.

CIVILNA INICIJATIVA

je pokretanje promene i/ili postavljanje nekog problema u centar pažnje, od strane grupe građana, sa ciljem poboljšanja kvaliteta života (od malih akcija kao što su sprečavanje seče drveta ispred zgrade, do ukazivanja na ekološke promene). Najčešće su to aktivnosti kojima se javno izražavaju ideje poput javnih skupova, uličnih performansa, protesta...

ALATI ZA UČESTVOVANJE GRAĐANA

načini (instrumenti, metode ili sredstva) kojima građani mogu da se služe kako bi izrazili svoje stavove i uključili se u procese odlučivanja u javnim poslovima značajnim za zajednicu (kod nas su zakonima određene: peticije, inicijative, pravo na glasanje, učestvovanje u radu mesnih zajednica kroz zborove građana mesnih zajednica...).

ALAT

NEFORMALNA GRUPA

grupa građana koja nije registrovana i organizovana u bilo kom institucionalnom obliku kao što su udruženja građana, državne institucije, klubovi, verska udruženja. Treba imati na umu činjenicu da takva grupa nije institucionalizovana, i da ne znači da aktivnosti i inicijative takve grupe nisu legitimne ili legalne.

NEFORMALNE INICIJATIVE

inicijative neformalnih grupa građana.

NEVLADINE ORGANIZACIJE nisu organizacije protiv vlade

Nevladine organizacije su organizacije udruženih građana koje imaju zakonsko, dakle, od države propisano pravo da se bave pružanjem usluga, poslovnim, kulturnim i drugim aktivnostima. U „nevladine organizacije” spada, na primer JAZAS, kao i nosioci projekta iz kog je proistekla ova brošura – Udruženje građana “Ukrštanje”, pa saradnici, Forum Syd, Omladinski klub... ali i pojedina kulturno umetnička društva su osnovana i registrovana kao udruženje građana ili, drugačije rečeno, nevladina organizacija.

POLICY (eng. stav, politika)

dokument koji objašnjava ciljeve, načine, strategije i aktivnosti koje treba uraditi kako bi se poboljšali uslovi života u određenoj oblasti.

MINISTARSTVO PROSVETE I SPORTA REPUBLIKE SRBIJE

je organ državne uprave koji odlučuje o školskim programima, dakle o tome šta se, kad, i često – kako se uči. Odlučuje takođe i o raspustima i praznicima, prijemnim i završnim ispitima, a u velikoj meri i o ekskurzijama.

Zvanična definicija svega čime se bavi je sledeća:

Obavlja poslove (državne uprave) koji se odnose na: istraživanje, planiranje i razvoj predškolskog, osnovnog, srednjeg, višeg i visokog obrazovanja i učeničkog i studentskog standarda; dopunsko obrazovanje dece domaćih državljana u inostranstvu; upravni nadzor u predškolskom, osnovnom, srednjem, višem i visokom obrazovanju i učeničkom i studentskom standardu; stručno-pedagoški nadzor u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju i učeničkom standardu; nadzor nad stručnim radom u višem obrazovanju; organizaciju, vrednovanje rada i nadzor nad stručnim usavršavanjem zaposlenih u prosveti; nostrifikaciju i ekvivalenciju javnih isprava stečenih u inostranstvu; unapređenje društvene brige o obdarenim učenicima i studentima; unapređenje društvene brige o učenicima i studentima sa posebnim potrebama; omladinu, kao i poslove koji se odnose na: sport, fizičku kulturu, ostvarivanje prava sportista i sportskih organizacija.³

POKRAJINSKI SEKRETARIJAT ZA OBRAZOVANJE I KULTURU

je vojvođansko “ministarstvo” koje brine o vojvođanskim školama, ali sa donekle različitim nadležnostima od Republičkog Ministarstva.

Posebna nadležnost Pokrajinskog sekretarijata je briga o školovanju na jezicima nacionalnih manjina.

Ovako je to zvanično definisano:

Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje i kulturu je organ Izvršnog veća AP Vojvodine čiji delokrug i nadležnost utvrđuju određeni normativni akti, u funkciji razvoja obrazovanja i kulture u Vojvodini. Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje i kulturu obavlja poslove koji se odnose na pripremu programa razvoja; prati ostvarivanje tih programa i predlaže mere za njihovo sprovođenje; priprema odluke i opšte akte kojima se uređuju pitanja iz oblasti obrazovanja, kulture i fizičke kulture u skladu sa Ustavom i zakonom; utvrđuje način zaštite, korištenja, unapređenja i upravljanja kulturnim dobrima od in-

³ <http://www.mps.sr.gov.yu/>

teresa za Pokrajinu i obezbeđuje uslove za ostvarivanje razvoja u ovim oblastima; stara se o obezbeđivanju uslova za obrazovanje pripadnika naroda i nacionalnih manjina na njihovim jezicima u skladu sa zakonom; stara se o učeničkom i studentskom standardu i preduzima mere za ostvarivanje zadataka u toj oblasti u skladu sa zakonom i sistemom društvene brige o deci i omladini Republike Srbije; priprema odluke o osnivanju fondova i drugih organizacija od interesa za Pokrajinu; ostvaruje saradnju sa odgovarajućim republičkim organima; organizuje i vrši poslove u vezi izdavanja udžbenika na jezicima nacionalnih manjina i obavlja druge određene poslove, učestvuje u programiranju i ostvarivanju međunarodne prosvetne i kulturne saradnje u okviru sporazuma Republike Srbije sa drugim državama u međunarodnim organizacijama.⁴

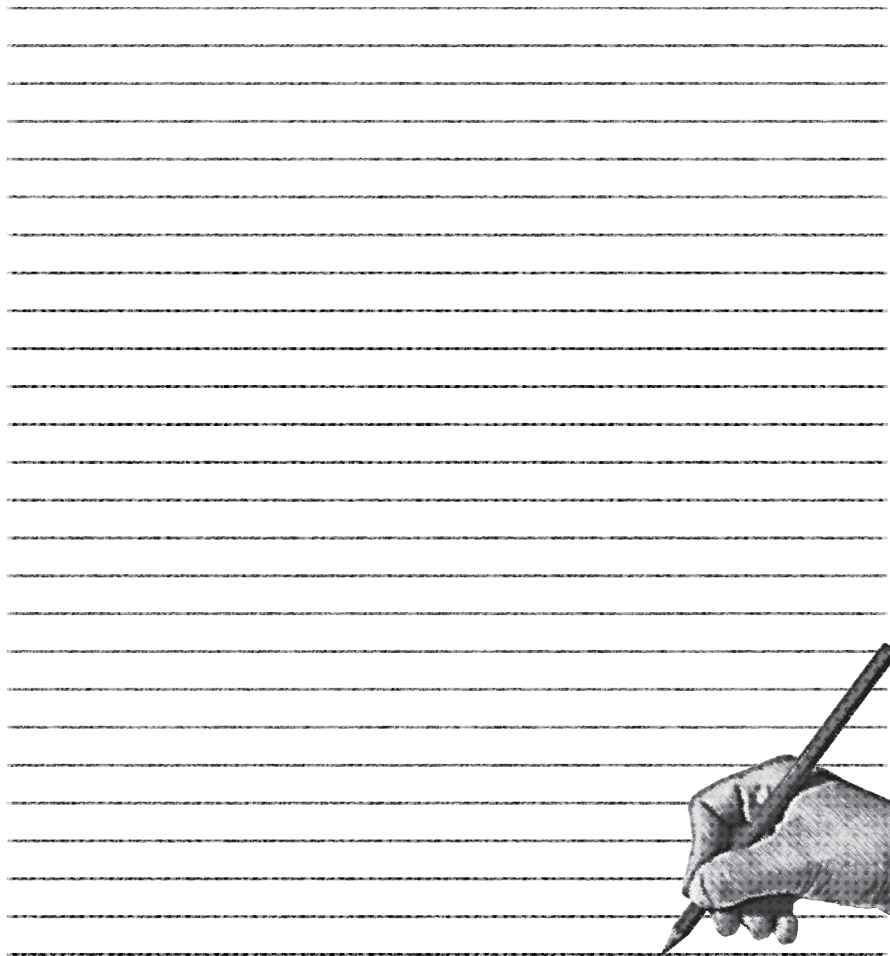
GRADSKE UPRAVE / ODBORI ZA OBRAZOVANJE

se u skladu sa zakonskim okvirima bave problemima i potrebama u obrazovanju na nivou grada/opštine.

⁴ <http://www.psok.org.yu/>

POJMOVI kojih se mi nismo setili ...

NEKE OD DEFINICIJA formalnog, neformalnog i informalnog učenja

▣ **Formalno učenje** je učenje sa namerom, koje se odvija u obrazovnim institucijama, čije osoblje čine predavači/edukatori koji su specifično kvalifikovani za datu oblast, nivo i predmet i koje služi definisanoj kategoriji učenika (po godinama, nivou, specijalizaciji). Ciljevi učenja su gotovo uvek spolja postavljeni, napredovanje u učenju se procenjuje, i rezultati učenja su prepoznati kroz sertifikate i diplome. Učenje u formalnom sistemu je zakonski regulisano.

▣ **Neformalno učenje** je dobrovoljno učenje koje se odvija u nizu različitih obrazovnih programa koje nisu nužno podržane od strane formalno obrazovnih institucija. Ovi programi mogu se dešavati u određenim vremenskim razmacima ili jednokratno, a aktivnosti ili kursevi mogu biti vođeni od strane profesionalnih facilitatora učenja (npr. omladinski treneri) ili volontera (kao što su omladinski lideri). Aktivnosti i kursevi su planirani, ali su retko strukturisani po uzoru na programe formalno obrazovnih institucija. Obično su namenjeni specifičnoj ciljnoj grupi, ali retko dokumentuju ili procenjuju rezultate učenja na klasičan način.

▣ **Informalno učenje** sa tačke gledišta onog koji uči, je učenje bez jasne namere i odvija se u svakodnevnom životu i različitim kontekstima, u porodici, na poslu, u slobodno vreme, u zajednici. Ima rezultate ali su ovi rezultati retko zabeleženi, nikada nisu sertifikovani i nisu neposredno vidljivi za onog koji uči.⁵

PRIORITETNA ULOGA NFO

u životu mladih, prema stavovima predstavnika NVO – organizacija mladih i organizacija koje se bave mladima:

1. proširivanje znanja / doživotno obrazovanje
2. zapošljivost (pomoć pri zapošljavanju)
3. veća društvena uključenost

⁵ "Prepoznavanje neformalnog i informalnog učenja u omladinskom sektoru; Rečnik Cheat Sheet", Lynne Chisholm

4. sticanje veština
5. promena stavova
6. sticanje znanja i veština za nova zanimanja
7. lični rast i razvoj (psihosocijalna podrška)
8. mogućnost sticanja osnovne pismenosti, znanja i veština za grupe mladih koje iz bilo kojih razloga nisu obuhvaćene formalnim obrazovanjem
9. obrazovanje za demokratiju
10. prevazilaženje predrasuda
11. povezivanje i osnaživanje organizacija mladih (razmena studenata, omladinske inicijative)
12. ravnopravnost mladih
13. zdravstveno preventivna funkcija

PREPOZNAVANJE I PRIZNAVANJE NFO

je proces koji je u nekim zemljama započet, dok u nekim tek čeka da bude pokrenut. Rezultat ovog procesa treba da bude priznanje znanja i veština stečenih van sistema formalnog obrazovanja.

NEFORMALNO OBRAZOVANJE

(eng. non-formal education), je vaninstitucionalno obrazovanje, sa sledećim karakteristikama:

- ☒ organizovane i planirane obrazovne aktivnosti koje podstiču individualno i društveno učenje,
- ☒ sticanje različitih veština i znanja,
- ☒ razvoj stavova i vrednosti;
- ☒ koje se dešavaju izvan sistema formalnog obrazovanja;
- ☒ koje su komplementarne formalnom obrazovanju;
- ☒ u kojima je učestvovanje dobrovoljno;
- ☒ dizajnirane su i izvedene od strane obučениh i kompetentnih edukatora.

INFORMALNO OBRAZOVANJE

(eng. informal education) podrazumeva različite obrazovne aktivnosti, uglavnom individualne - iako ne nužno, inicirane od strane osobe koja uči ili spontano stiče iskustva i znanja tokom života. Informalno obrazovanje podrazumeva sve, od učenja kod kuće i putem elektronskih medija i interneta, do sticanja različitih znanja u kontaktu sa drugim ljudima.

VANINSTITUCIONALNO OBRAZOVANJE

kao što i sam naziv kaže je obrazovanje izvan institucija (primarnih, sekundarnih i tercijarnih). Najčešće, ono se deli na informalno i neformalno obrazovanje. Iako se termini neformalno i informalno obrazovanje u većini klasičnih rečnika engleskog jezika tretiraju kao sinonimi, poslednjih godina u obrazovnim krugovima napravljena je značajna razlika u značenju ova dva pojma.

RAČUNAR

nezaobilazan alat za učenje, rad i zabavu, ali na žalost, još uvek predmet nedostiznih želja za najveći broj mladih u našoj zemlji.

INTERNET

globalna računarska mreža; globalna mreža informacija – kad je o željama reč - isto kao i prethodno.

AKTIVNO UČENJE

Reci mi i ja mogu zaboraviti.
Pokaži mi i ja mogu zapamtiti.
Uključi me i ja ću shvatiti zauvek.

Ben Franklin

AKTIVNO UČENJE

je sve ono što učesnici jedne aktivnosti rade osim običnog pasivnog slušanja lekcije. Ono uključuje sve, od vežbe slušanja koje pomažu da osobe upijaju ono što čuju, do simulacija realnih situacija u kojima se primenjuje stečeno znanje. Dakle, aktivno učenje je proces usvajanja novih ideja, znanja, veština, stavova i ponašanja, koristeći metode učenja kao što su studije slučaja, igra uloga, simulacije, simulacijske igre, diskusije...

AKTIVNO SLUŠANJE

Slušanje kao komunikacijska veština uključuje usmeravanje pažnje, interpretiranje i pamćenje onoga što smo zaista čuli, dok aktivno slušanje podrazumeva uživanje u ono što pripovedač priča. Dakle, aktivno slušati znači slušati usredotočeno, slušati s empatijom i prihvatanjem druge osobe, odnosno slušati odgovorno. Najpoznatije tehnike aktivnog slušanja su: pitanja otvorenog tipa, reflektovanje, parafraziranje, vraćanje ključnih reči, sumiranje, dok je empatija u korenu svih tehnika.

ISKUSTVENO UČENJE

podrazumeva upravo ono što i sam izraz govori – učenje na osnovu iskustva; to je rezultat procesa koji uključuje četiri faze:

- ▣ **Iskustvo** – upotrebom neke od metoda učenja (igra uloga, simulacija, simulacijska igra, predavanje, studije slučaja...);
- ▣ **Refleksija** – osvrt, analiza upravo stečenog iskustva izvedena kroz postavljanje otvorenih pitanja. Ova faza u ciklusu učenja omogućava učesnicima da se vrate unazad i identifikuju sve što su radili tokom faze iskustva;
- ▣ **Razmena** - odnosno diskusija novostečenog iskustva i njegovog reflektovanja unutar grupe;
- ▣ **Generalizacija** – uopštavanje stečenog iskustva odnosno znanja i formiranje preporuka za dalji rad.

RADIONICA

metod grupnog rada u čijoj osnovi je ravnopravnost svih učesnika i aktivno učešće u procesu rada. Simbol za radioničarski metod rada je sedenje u krugu koje označava, kako radioničari vole da kažu, ravnopravnost svih, jer se svi gledaju u oči a ne u temena, i slobodno učešće svih članova, pa komunikacija ne ide od katedre ka publici već se grana. Oruđa za izvođenje ovakvog rada su scenario radionice, pravila rada i voditeljski par.

FOKUS GRUPA

koristi se kao metod za istraživanje stavova, potreba... tako što se okupi unapred planirana grupa predstavnika nekih grupacija – npr. učenici stručnih škola, učenici gimnazija, profesori... da iznesu svoje stavove o potrebnim izmenama u srednjoškolskim planovima i programima; Rezultat:

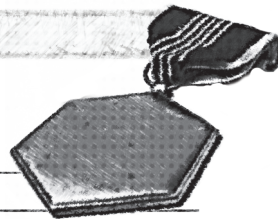
Ministarstvo **zna** šta da izbaci iz plana i programa.

FOKUS GRUPE

na temu **NFO**, u okviru ovog projekta, održane su u Rumi, Novom Sadu, Novom Bečeju, Kikindi i Subotici – zahvaljujemo se predstavnicima lokalnih zajednica i medijima na doprinosu, a naročito na budućoj promociji i podršci lokalnim inicijativama.

NAGRADNO PITANJE:

Zašto je neformalno obrazovanje postalo važno?

SEMINAR

„...oblik praktičnih vežbi studenata na visokim školama ili članova nekog naučnog kruga“ - u civilnom sektoru se pod pojmom *seminar* podrazumevaju skupovi organizovani radi obuke učesnika u nekoj oblasti (npr. pisanje predloga projekta, nenasilna komunikacija...); obično u trajanju od najmanje jedan dan i organizuju se bez ograde o obrazovnom profilu učesnika.⁶

SEMINARI

na temu **NFO** u okviru ovog projekta održani su u Rumi, Novom Sadu, Novom Bečeju, Kikindi i Subotici – zahvaljujemo svim učesnicima/ama na doprinosu.

SERTIFIKAT

dokument kojim se potvrđuje da je osoba stekla određena znanja i veštine van sistema formalnog obrazovanja, ili prisustvovala nekoj od NFO aktivnosti.

TRENING

proces učenja, sticanja veština i kompetencija, koji traje više dana, tematski je utvrđen i vođen od strane obučениh i kompetentnih osoba.

KOMPETENCIJA

biti kompetentan znači, otprilike, da neko dovoljno poznaje neku oblast ili temu, da svoje znanje može bez greške da prenese drugima, bilo u svakodnevnom razgovoru, bilo na neki organizovan način, npr. na treningu.

⁶ Riječnik stranih riječi, B. Klajić, (Nakladni zavod MH, Zagreb, 1982.)

NEFIKS

Indeks neformalnog obrazovanja u Sloveniji.

TRENER/ICA

u specifičnom rečniku koji se koristi u NVO sektoru, odnosno u organizacijama civilnog društva, je osoba koja podučava druge osobe za određeni posao ili sticanje veština i znanja u nekoj oblasti. Rad trenera/ica se u nekim zemljama Evropske Unije u sve većoj meri prepoznaje kao profesija.

FACILITATOR/KA

osoba koja olakšava i pomaže drugima u procesu diskutovanja o problemima ili nekoj temi, usmeravanjem toka diskusije, kako bi se došlo do rešenja ili odgovora unutar grupe.

METODA „THOUGHT SHOWER“

(ranije se koristio izraz „brainstorming“ za koji je zaključeno da sadrži diskriminatornu notu te je zbog toga preporučen izraz – thought shower – u prenesenom značenju “izlistavanje ideja”) - koristi se kao metoda za podsticanje kreativnog razmišljanja u procesu rešavanja problema sa ciljem dobijanja više ideja, bez njihovog vrednovanja u tom trenutku.

MENTORSTVO

interaktivni proces u kom iskusniji npr. trener, profesor, student ili učenik pruža podršku u učenju, postizanju sportskih ili naučnih rezultata odnosno profesionalnom razvoju...

PRAĆENJE (eng. monitoring)

proces prikupljanja podataka o razvoju i realizaciji nekog projekta, programa ili politike, te ostvarivanju ciljeva u određenom vremenskom periodu. Prikupljeni podaci služe kao temelj za evaluaciju.

EVALUACIJA (vrednovanje, procena)

je proces procene neke aktivnosti na osnovu sistematično prikupljenih podataka o realizaciji te aktivnosti, a u odnosu na željene rezultate. Evaluacija istovremeno ima za cilj izveštavanje o postignutim rezultatima, davanje preporuka za poboljšanje aktivnosti i planiranje budućih, za pripremu programa i donošenje odluka.

EVALUACIJA II PUT (zato što je važna !) 😊

procena, a može biti i ocena uspešnosti... možemo evaluirati neku aktivnost, npr. da li smo uspešno organizovali žurku, merimo: koliko je ljudi bilo, da li su došle baš one osobe koje smo nameravali da privučemo, provedeno vreme – da li su ostale dovoljno dugo, u kojoj meru su 1. hvalili, ili 2. kudili događaj... itd;

Iz toga izvlačimo preporuke za poboljšanje – sledeći put druga vrsta muzike... itd. zna se već... 😊

Veština evaluiranja/vrednovanja/procenjivanja važna je i za pojedinca – da može realno da sagleda svoja postignuća i svoje potrebe.

POVRATNA INFORMACIJA (eng. feedback)

opis tj. informacija o tome kako neko nešto radi... 😊

NACIONALNA SLUŽBA ZA ZAPOSŁJAVANJE = TRŹIŠTE RADA

označava mesto evidencije i pružanja usluga svim licima koja imaju status nezaposlenih i u procesu su traženja posla. Do nedavno te usluge su se odnosile na posredovanje u traženju posla između poslodavaca i nezaposlenih lica, a danas se usluge više odnose na osposobljavanje za samostalno traženje posla. Sada se i NSZ u velikoj meri bavi NFO – kroz programe aktivnog traženja posla, prekvalifikacije i dokvalifikacije.

YOUTH PASS

u okviru Programa Evropske Unije pod nazivom Omladina (Youth Programme) radi se na razvoju tzv. "YOUTH Pass" - a. To podrazumeva da će u budućnosti svako dobiti sertifikat za učešće u bilo kojoj od 5 akcija Programa Omladina, a to su omladinske razmene, gostovanje volontera iz drugih zemalja (European Voluntary Service - EVS), treninzi... U ovom trenutku, samo osobe koje su uključene u EVS program dobijaju sertifikate – mada postoje i različite inicijative na nacionalnim nivoima.

Program se od 2007. menja u smislu njegovog većeg otvaranja ka zemljama van EU (tj. sada i organizacije iz Srbije mogu biti nosioci projekata i učestvovati u više akcija).

POJMOVI kojih se mi nismo setili ...

A hand holding a pencil is shown writing on a page with horizontal lines. The lines are mostly blank, suggesting a space for notes or a list of terms.

A series of horizontal lines for writing, consisting of 20 evenly spaced lines across the page.

STRATEŠKO PLANIRANJE

je proces odlučivanja o tome gde će organizacija/firma/pojedinac/grad/država biti u budućnosti te kako će to postići. To je sistematski način donošenja temeljnih odluka, određivanja taktike i sprovođenje akcija koje vode organizaciju prema budućnosti na temelju vizije, definisanih ciljeva i načina delovanja.

SWOT ANALIZA

je jedna od najčešće korištenih metoda čiji se rezultati koriste za izradu strategije razvoja. Ovom metodom utvrđujemo sopstvene snage i slabosti, kao i mogućnosti i pretnje iz okruženja, definišući probleme i rešenja.

NAGRADNO PITANJE

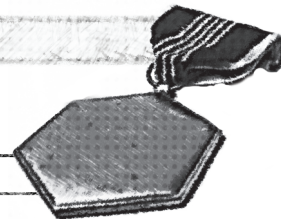
Šta znači skraćenica SWOT?

S

W

O

T

MISIJA

Obično se smatra da je misija ključna za nastajanje i postojanje organizacije. Misija je filozofija organizacije, koja obuhvata vrednosti, uverenja i smer vođenja neke organizacije. To je skup organizacijskih ciljeva, razlog i svrha postojanja neke organizacije.

VIZIJA (lat. visio - viđenje, gledanje u budućnost)

je slika budućnosti, promena u svetu koja se želi postići.

VOĐENJE (eng. leadership)

je sposobnost uključivanja članova tima u realizaciju postavljenih ciljeva. Vođenje obuhvata širok spektar aktivnosti, a obično se opisuje kao proces usmeravanja drugih prema izvršenju određenog zadatka.

JAVNO ZAGOVARANJE, ZASTUPANJE (eng. advocacy)

je proces podržavanja određene teme ili problema, promovisanje neke ideje ili uticanja na politiku i druge politički određene aktivnosti s ciljem ostvarivanja željene promene.

PROCENA POTREBA

je generalno proces utvrđivanja šta je neophodno za postizanja promena. Može se primeniti u svim sferama života, te i u obrazovanju gde utvrđuje koja su to neophodna znanja i veštine i aktivnosti koje mogu uticati na željene promene.

PRIKUPLJANJE SREDSTAVA (eng. fundraising)

prikupljanje sredstava u svrhu realizacije projekta ili programa uključuje definisanje potrebnih sredstava, identifikovanje potencijalnih donatora, komunikacija s donatorom, pripremu dokumentacije i postupke pregovora oko sredstava.

POKRAJINSKI SEKRETARIJAT ZA SPORT I OMLADINU (PSSO)

U okviru svojih nadležnosti Pokrajinski sekretarijat za sport i omladinu finansira programske aktivnosti granskih saveza, stvarajući uslove za razvoj vrhunskog i kvalitetnog sporta. S druge strane, PSSO posebnu pažnju poklanja mladima.

Na inicijativu Sekretarijata, Skupština AP Vojvodine je usvojila "Akcioni plan politike za mlade u Vojvodini", koji predstavlja strategiju prema mladima i formuliše mere za rešavanje definisanih problema sa kojima se mladi najčešće susreću, iz sledećih oblasti:

- ▣ Obrazovanje
- ▣ Zapošljavanje
- ▣ Zdravlje
- ▣ Kultura i slobodno vreme
- ▣ Aktivno uključivanje u društvo, izgradnja civilnog društva, volonterizam
- ▣ Mobilnost i informisanje
- ▣ Ekologija i održivi razvoj
- ▣ Socijalna politika

Realizacija Akcionog plana politike za mlade u Vojvodini započeta je u junu 2006. godine.

POLITIKA ZA MLADE

Presek trenutnog stanja položaja mladih i analiza problema sa kojima se najčešće mladi sreću.

AKCIONI PLAN POLITIKE ZA MLADE

Formulisanje mera za rešavanje definisanih problema mladih.

UDRUŽENJE GRAĐANA UKRŠTANJE

...stecište i rasadnik ideja, inicijativa i građanskog aktivizma.

Statutom definisani ciljevi Udruženja su: unapređenje i razvoj civilnog društva, promocija volonterizma, podsticanje i doprinos razvoju umetnosti i kulture, promocija i doprinos razvoju neformalno-obrazovnih aktivnosti... kroz projekte udruženje nastoji da uz promociju volonterizma i zagovaranje za ideju volonterizma, stvarno i uključi predstavnike grupa koje su manje obuhvaćene uobičajenim tokovima u trećem sektoru - kao što su predstavnici političkih organizacija, državnih institucija, jedinica lokalne samouprave, preduzetništva... Osim u oblasti volonterizma Udruženje je aktivno, u oblasti NFO, kroz radionice, seminare, treninge... ali i u promociji NFO radi prepoznavanja i priznanju neformalnog obrazovanja kod nas.

Krajem 2005. pokrenut je projekat „Centar za promociju neformalnog obrazovanja“. Realizacija projekta se odvija u više faza, a podržan je od Pokrajinskog sekretarijata za sport i omladinu. Kao saradnici u realizaciji druge faze projekta, koja se bavi pre svega promocijom NFO, stvaranjem baze podataka i mogućnostima za prepoznavanje i priznanje NFO, kao i minimumom kriterijuma kvaliteta NFO u organizacijama mladih, prepoznati su Forum Syd i Omladinski klub iz Novog Sada. Konačni, dugoročni cilj projekta je prepoznavanje i **priznanje** (verifikacija) neformalnog obrazovanja u Srbiji.

Građanski aktivizam kroz volontersko angažovanje, podsticanje ličnog razvoja i napretka kroz neformalno obrazovanje i aktivno učešće mladih, za sada su inicijative, ideje i aktivnosti „ukrštene“ u “Ukrštanju“.

Dobrodošle su i druge, nove i drugačije...

NVO FORUM SYD – Projekat Vojvodina - Centar za rad sa mladima

realizuje svoje programe u Vojvodini od 2001. godine u gradovima: Subotica, Novi Sad i Kikinda. Organizacija radi sa mladim ljudima, civilnim organizacijama i Vladama, koristeći pristup integrisanog razvoja u oblastima obrazovanja, omladinskog rada i omladinske politike. Svoje ciljeve ostvarujemo kroz programe:

- ▣ Obrazovanja omladinskih radnika (A i B nivo)
- ▣ Omladinski rad
- ▣ Volonterski program
- ▣ Omladinski Fond u saradnji sa ONO – omladinska nevladina organizacija
- ▣ Partnerski programi društvenog prepoznavanja i priznavanja mladih i njihovih potreba

OMLADINSKI KLUB

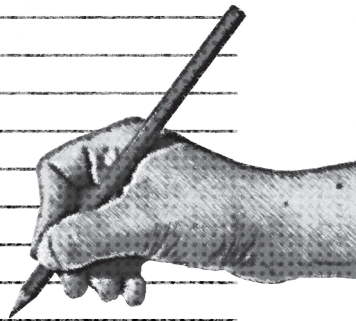
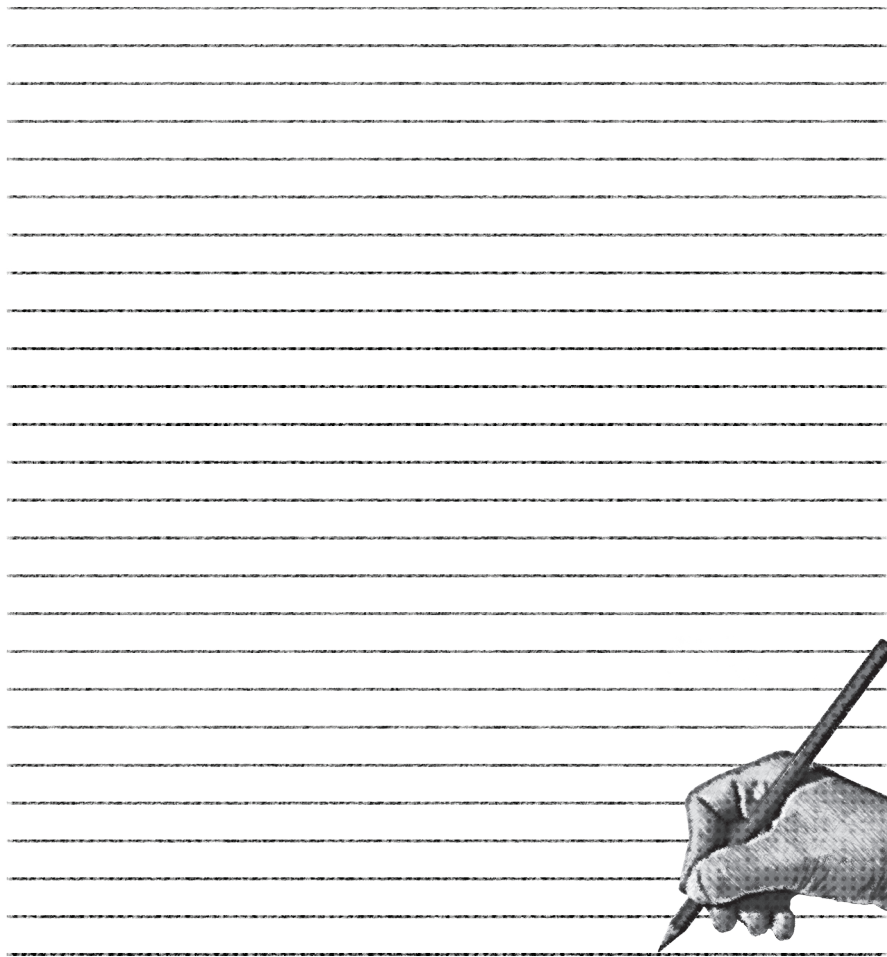
asocijacija je mladih, omladinskih i organizacija za mlade, otvorena za saradnju i članstvo a trenutno okuplja 14 organizacija čije sedište je u kancelarijama Kluba, dok minimum još 4 realizuju svoje programske aktivnosti. Rad Kluba je organizovan kao nezavisan, razvojni, resursni, programski prostor za mlade, usmeren podršci i kreiranju i ostvarivanju ideja, inicijativa i punog potencijala mladih ljudi u Novom Sadu.

Omladinski klub je neprofitna, nestranačka i tolerantna sredina po svim socijalnim obeležjima, sa uverenjem da prijateljstvo ne poznaje granice i da dobro i kreativni potencijal postoje u svakome.

Programi i aktivnosti su besplatni, ništa se ne prodaje, niti kupuje, samo razmenjuje...

A series of 20 horizontal lines for writing, arranged in 10 pairs. Each pair consists of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line.

U pripremi **Pojmovnika** učestvovala:

Isidora, Melanija i Tamara; korisnim sugestijama pomogle Mira, Tanja i Ivana i podršku pružale Andrea, Jelena... 😊

U realizaciji projekta pomogli su i:

Gradsko Pozorište Ruma, Omladinski savet u Rumi;
u Kikindi - Crveni krst i OŠ „Sveti Sava“;
u Novom Bečeju - Skupština opštine i Grupa PAAD;
Omladinski klub Forum Syd u Subotici.

Lektorisao: Sanel Vejzović

Dizajn: Adorjan Kurucz

Uređivački odbor:

Melanija Kološnjai-Nenin, Isidora Isakov, Sanel Vejzović

REFERENCE

- ☞ Prepoznavanje neformalnog i informalnog učenja u omladinskom sektoru; Rečnik Cheat Sheet“, Lynne Chisholm
- ☞ Riječnik stranih riječi, B. Klajić, (Nakladni zavod MH, Zagreb, 1982.)
- ☞ Priručnik za obrazovanje mladih o ljudskim pravima/Vijeće Evrope (grupa autora) Zenica; Independent, 2004.
- ☞ Univerzalna deklaracija o ljudskim pravim, <http://www.poverenik.org.yu/>
- ☞ Ministarstvo prosvete i sporta Republike Srbije, <http://www.mps.sr.gov.yu/>
- ☞ Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje i kulturu, <http://www.psok.org.yu/>
- ☞ Pokrajinski sekretarijat za sport i omladinu, <http://www.sio.vojvodina.sr.gov.yu/>
- ☞ White Paper on Youth, <http://www.europa.eu/>
- ☞ Grupa „Hajde da...“, <http://www.hajdeda.org/>
- ☞ Trenerski forum - udruženje trenera/ica i konsultanata/ica za neprofitni sektor u Hrvatskoj, <http://www.trenerski-forum.hr/>
- ☞ Podaci prikupljeni od učesnika, tokom realizacije projekta

CIP

